

ZARZĄDZENIE NR 47/17
BURMISTRZA KROSNA ODRZAŃSKIEGO
z dnia 21 lutego 2017 r.

w sprawie ogłoszenia otwartego konkursu ofert na realizację zadania z zakresu pomocy społecznej.

Na podstawie art. 25 ust. 1, 4 i 5 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2016 r. poz. 930 z późn. zm.¹), art. 11 ust. 1 pkt 2, ust. 2 oraz art. 13 ust. 1, 2 i 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz. U. z 2016 r. poz. 1817) **zarządza się, co następuje:**

§ 1. Ogłasza się otwarty konkurs ofert na realizację zadania publicznego w 2017 roku przez organizacje pozarządowe i podmioty, o których mowa w art. 3 ust. 2, ust. 3 ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie, realizujące zadania z zakresu usług opiekuńczych i specjalistycznych usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania klienta pod nazwą: **pn. „Świadczenie specjalistycznych usług opiekuńczych osobom z zaburzeniami psychicznymi w miejscu zamieszkania klienta na terenie Gminy Krosno Odrzańskie w okresie od 01.04.2017 r. do 31.12.2017 r. – konkurs uzupełniający na 2017 r.”** o treści jak w załączniku Nr 1 do niniejszego zarządzenia.

§ 2. W roku 2017 na realizację zadania, o którym mowa § 1, przeznaczają się środki publiczne w wysokości 1.070,00 złotych (słownie: jeden tysiąc siedemdziesiąt złotych 00/100) na specjalistyczne usługi opiekuńcze dla osób z zaburzeniami psychicznymi.

§ 3. Zarządzenie podlega ogłoszeniu:

- 1) w Biuletynie Informacji Publicznej Urzędu Miasta w Krośnie Odrzańskim oraz Ośrodka Pomocy Społecznej w Krośnie Odrzańskim;
- 2) na stronie internetowej Urzędu Miasta w Krośnie Odrzańskim - www.krosnoodrzańskie.pl oraz Ośrodka Pomocy Społecznej w Krośnie Odrzańskim - www.ops.krosnoodrzańskie.pl;
- 3) na tablicy ogłoszeń Urzędu Miasta w Krośnie Odrzańskim oraz Ośrodka Pomocy Społecznej w Krośnie Odrzańskim.

§ 4. Zarządzenie wchodzi w życie z dniem podpisania.

BURMISTRZ

Marek Cebula

¹ Zmiany tekstu jednolitego ustawy ogłoszone w Dz. U. z 2015 r. poz. 1310, 1359 i 1616 oraz z 2016 r. poz. 753, 1583 i 2174.

Aleksandra Walicka - Kotlarska

PRAWNIK

KIEROWNIK
Ośrodka Pomocy Społecznej
w Krośnie Odrzańskim

Agnieszka Szankiewicz

NACZELNIK WYDZIAŁU

Barbara Groncik

Działając na podstawie art. 25 ust. 1, 4 i 5 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2016 r., poz. 930 z późn. zm.), art. 11 ust. 1 pkt. 2, ust. 2 oraz art. 13 ust. 1, 2 i 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz. U. z 2016 r., poz. 1817 z późn. zm.) w związku z art. 221 ust. 1 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2016 r., poz. 1870, 1984 i 2260),

Burmistrz Krosna Odrzańskiego

ogłasza

otwarty konkurs ofert na wykonanie zadania publicznego związanego z realizacją zadania Gminy Krosno Odrzańskie w roku 2017 przez organizacje pozarządowe i podmioty, o których mowa w art. 3 ust. 2, ust. 3 ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie pn. „Świadczenie specjalistycznych usług opiekuńczych osobom z zaburzeniami psychicznymi w miejscu zamieszkania klienta na terenie Gminy Krosno Odrzańskie w okresie od 1 kwietnia 2017 r. do 31 grudnia 2017 r. – konkurs uzupełniający na 2017 r.”

ROZDZIAŁ I.

Rodzaj zadania w zakresie pomocy społecznej

1. Konkurs pn. „Świadczenie specjalistycznych usług opiekuńczych osobom z zaburzeniami psychicznymi w miejscu zamieszkania klienta na terenie Gminy Krosno Odrzańskie w okresie od 01.04.2017 r. do 31.12.2017 r. – konkurs uzupełniający na 2017 r.” obejmuje Specjalistyczne usługi opiekuńcze świadczone zgodnie z art. 50 ust. 4, 7 ustawy o pomocy społecznej z dnia 12 marca 2004 r. (Dz. U. z 2016 r., poz. 930 z późn. zm.), jak również na podstawie rozporządzenia Ministra Polityki Społecznej z dnia 22 września 2005 r. w sprawie specjalistycznych usług opiekuńczych (Dz. U. z 2005 r. Nr 189, poz. 1598 z późn. zm.). Przez specjalistyczne usługi opiekuńcze należy rozumieć usługi, które są dostosowane do szczególnych potrzeb wynikających z rodzaju schorzenia lub niepełnosprawności. Zakres specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi obejmuje w szczególności: uczenie i rozwijanie umiejętności niezbędnych do samodzielnego życia, pielęgnację jako wspomaganie procesu leczenia, rehabilitację fizyczną i usprawnianie zaburzonych funkcji organizmu oraz pomoc mieszkaniową, zapewnienie dzieci i zaburzeniami psychicznymi dostępu do zajęć rehabilitacyjnych i rewalidacyjno - wychowawczych, w wyjątkowych przypadkach, jeżeli nie mają możliwości uzyskania dostępu do zajęć, o których mowa w ustawie z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego. Świadczone są przez osoby ze specjalistycznym przygotowaniem zawodowym. Rodzaje specjalistycznych usług opiekuńczych oraz niezbędne kwalifikacje osób świadczących specjalistyczne usługi opiekuńcze określa w/w Rozporządzenie.
2. Szczegółowy zakres czynności specjalistycznych usług opiekuńczych zawiera załącznik do niniejszego ogłoszenia.

ROZDZIAŁ II.

Wysokość środków publicznych przeznaczonych na realizację zadania

1. Na realizację zadania przeznaczono kwotę: 1.070,00 złotych.
2. Specjalistyczne usługi opiekuńcze dla osób z zaburzeniami psychicznymi są zadaniem zleconym gminie.

ROZDZIAŁ III.

Zasady przyznawania dotacji

1. Do konkursu przystąpić mogą organizacje pozarządowe tj. nie będące jednostkami sektora finansów publicznych i nie działające w celu osiągnięcia zysku osoby prawne lub jednostki nie posiadające osobowości prawnej utworzone na podstawie przepisów ustawy, w tym fundacje, stowarzyszenia i ich oddziały, kluby, oraz inne podmioty określone w art. 3 ust. 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie.
2. W celu opiniowania złożonych ofert Burmistrz Krosna Odrzańskiego powołuje w drodze zarządzenia komisję konkursową.
3. Uczestnicy konkursu składają oferty na formularzach zgodnych z rozporządzeniem Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 17 sierpnia 2016 r. w sprawie wzorów ofert i ramowych wzorów umów dotyczących realizacji zadań publicznych oraz wzorów sprawozdań z wykonania tych zadań (Dz. U. z 2016 r., poz. 1300).
4. Oferta składana przez podmioty powinna zawierać:
 - 1) szczegółowy zakres rzeczowy zadania publicznego proponowanego do realizacji;
 - 2) termin i miejsce realizacji;
 - 3) kalkulację przewidywanych kosztów realizacji zadania publicznego – w tym stawkę za 1 godzinę usługi;
 - 4) informację o wcześniejszej działalności podmiotu składającego ofertę w zakresie, którego dotyczy zadanie;
 - 5) informację o posiadanych zasobach rzeczowych i kadrowych zapewniających wykonanie zadania, w tym o wysokości środków finansowych uzyskanych na realizację danego zadania z innych źródeł;
 - 6) deklarację o zamiarze odpłatnego lub nieodpłatnego wykonania zadania.
5. Dodatkowo do oferty należy dołożyć:
 - 1) aktualny odpis rejestru lub odpowiedni wyciąg z ewidencji lub inne dokumenty potwierdzające status prawny oferenta i umocowanie osób go reprezentujących;
 - 2) statut;
 - 3) oświadczenie oferenta o nie zaleganiu z płatnościami wobec urzędu skarbowego i zakładu ubezpieczeń społecznych na dzień składania oferty;
 - 4) pełnomocnictwa do działania w imieniu organizacji (w przypadku, gdy umowę o dotację podpisują osoby inne niż umocowane do reprezentacji zgodnie z rejestrem).

UWAGA:

W przypadku załączników składanych w formie kserokopii, na ostatniej stronie dokumentu winna być pieczętka imienna potwierdzająca zgodność z oryginałem przez osoby uprawnione oraz data i podpis. Jeżeli osoby uprawnione nie dysponują pieczętką imienną, ostatnia

strona winna być podpisana pełnym imieniem i nazwiskiem (czytelnie wraz z datą), z zaznaczeniem pełnionej funkcji.

6. W przypadku osób prawnych lub jednostek organizacyjnych działających na podstawie przepisów o stosunku Państwa do Kościoła Katolickiego w Rzeczypospolitej Polskiej, o stosunku Państwa do innych kościołów i związków wyznaniowych oraz gwarancjach wolności sumienia i wyznania, jeżeli ich cele statutowe obejmują prowadzenie działalności pożytku publicznego, wymagany jest dokument potwierdzający możliwość reprezentowania podmiotu lub inne dokumenty potwierdzające status prawny oferenta i umocowanie osób go reprezentujących. W powyższym przypadku komisja może prosić oferentów o dodatkowe informacje.
7. Podmioty przystępujące do konkursu są zobowiązane do złożenia ofert w Ośrodku Pomocy Społecznej w Krośnie Odrzańskim, ul. Piastów 10 h, pokój nr 4, w sposób wymagany w ogłoszeniu o konkursie.
8. Komisja w trakcie oceny wniosków może prosić oferentów o dodatkowe informacje.
9. Burmistrz Krosna Odrzańskiego zastrzega sobie prawo do wyboru więcej niż jednej oferty w konkursie w związku z koniecznością zapewnienia optymalnych warunków realizacji zadań wymienionych w ogłoszeniu.
10. Oferty niekompletne mogą zostać uzupełnione w terminie 7 dni od uzyskania informacji w formie telefonicznej, pisemnej lub mailowej o konieczności uzupełnienia brakującej dokumentacji.
11. Oferty złożone po upływie terminu określonego przez Burmistrza Krosna Odrzańskiego w ogłoszeniu o konkursie nie będą rozpatrywane.
12. Komisja sporządza protokół konkursu, podpisywany przez przewodniczącego i członków, który przedstawia Burmistrzowi Krosna Odrzańskiego. Protokół zawiera ocenę ofert wraz z wielkością proponowanej dotacji.
13. Burmistrz Krosna Odrzańskiego, dokonuje wyboru oferty po zapoznaniu się z opinią komisji.
14. Ostateczne rozstrzygnięcie konkursu nastąpi nie później niż w ciągu 7 dni od chwili rozpatrzenia ofert i wydania opinii przez komisję konkursową.
15. Burmistrz informuje o wynikach konkursu:
 - 1) w Biuletynie Informacji Publicznej Urzędu Miasta w Krośnie Odrzańskim oraz Ośrodka Pomocy Społecznej w Krośnie Odrzańskim;
 - 2) na stronie internetowej Urzędu Miasta w Krośnie Odrzańskim - www.krosnoodrzanskie.pl oraz Ośrodka Pomocy Społecznej w Krośnie Odrzańskim - www.ops.krosnoodrzanskie.pl;
 - 3) na tablicy ogłoszeń Urzędu Miasta w Krośnie Odrzańskim oraz Ośrodka Pomocy Społecznej w Krośnie Odrzańskim.
16. Po ogłoszeniu wyników otwartego konkursu ofert Burmistrz Krosna Odrzańskiego zawiera umowę o powierzenie realizacji zadania publicznego z wyłonioną organizacją pozarządową lub podmiotem wymienionym w art. 3 ust. 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie.
17. Dotacja jest przyznawana w ramach środków przewidzianych w projekcie uchwały budżetowej na ten cel na rok 2017 i podlega szczegółowemu rozliczeniu zgodnie z warunkami zawartymi w umowie.
18. Burmistrz Krosna Odrzańskiego zastrzega sobie prawo do odwołania konkursu bez podania przyczyny, przesunięcia terminu składania ofert oraz terminu rozstrzygnięcia konkursu.

19. Formę i terminy przekazania dotacji wybranemu podmiotowi i jej rozliczenie określać będzie umowa, której wzór został ogłoszony w rozporządzeniu Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 17 sierpnia 2016 r. w sprawie wzorów ofert i ramowych wzorów umów dotyczących realizacji zadań publicznych oraz wzorów sprawozdań z wykonania tych zadań.

ROZDZIAŁ IV

Terminy i warunki realizacji zadania

1. **Termin realizacji zadania:** zadanie winno być zrealizowane w terminie **od 1 kwietnia 2017 r. do 31 grudnia 2017 r.**
2. Burmistrz Krosna Odrzańskiego może odmówić podmiotowi wyłonionemu w konkursie przyznania dotacji i podpisania umowy w przypadku, gdy okaże się, iż rzeczywisty zakres realizowanego zadania odbiega od opisanego w ofercie, podmiot lub jego reprezentanci utracą zdolności do czynności prawnych, zostaną ujawnione nieznane wcześniej okoliczności podważające wiarygodność merytoryczną lub finansową oferenta. Burmistrz Krosna Odrzańskiego może także wstrzymać dotację lub nakazać jej zwrot w wypadku stwierdzenia nieprawidłowych danych lub oświadczeń zawartych w ofercie i informacjach dodatkowych składanych z ofertą.
3. **Warunki realizacji zadania:**
 - 1) zadanie będzie realizowane w okresie od 1 kwietnia 2017 r. do 31 grudnia 2017 r.;
 - 2) zadanie będzie realizowane u osób, którym na podstawie decyzji administracyjnej przyznano pomoc w formie specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi. W decyzji administracyjnej ustalona zostanie ilość godzin, okres świadczenia usług, zakres świadczonych usług oraz odpłatność usługobiorcy;
 - 3) zadanie będzie realizowane na rzecz mieszkańców miasta i Gminy Krosno Odrzańskie.
4. Środki z dotacji nie mogą być wykorzystane na:
 - 1) budowę oraz zakup nieruchomości gruntowych, budynków i lokali, dzierżawę gruntów, zadania inwestycyjne w tym prace remontowo – budowlane;
 - 2) działalność gospodarczą, polityczną i religijną;
 - 3) pokrycie deficytu działalności organizacji;
 - 4) wsteczne finansowanie projektów;
 - 5) utrzymanie biura w części nie dotyczącej realizowanego zadania;
 - 6) przedsięwzięcia finansowane z budżetu gminy lub jego funduszy celowych na podstawie przepisów szczególnych;
 - 7) zobowiązania powstałe przed datą zawarcia umowy o udzielenie dotacji;
 - 8) podatki, cła i opłaty skarbowe, opłaty leasingowe oraz zobowiązania z tytułu otrzymanych kredytów, kar i mandatów.
5. Dwie lub więcej organizacje pozarządowe lub podmioty wymienione w art. 3 ust 3 ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie działające wspólnie mogą złożyć ofertę wspólną.
6. Zadanie winno być zrealizowane z najwyższą starannością, zgodnie z zawartą umową oraz z obowiązującymi standardami i przepisami.
7. W przypadku zmiany lub nie zrealizowania zadania lub jego części objętego umową z oferentem, dotacja na to zadanie lub jego część podlega zwrotowi.

ROZDZIAŁ V

Termin i warunki składania ofert

1. Oferty należy składać do 15 marca 2017 r. do godz. 15.00 w Ośrodku Pomocy Społecznej w Krośnie Odrzańskim, ul. Piastów 10 h, pokój nr 4.
2. W przypadku przesłania ofert drogą pocztową, o terminie złożenia oferty decyduje data wpływu do Ośrodka Pomocy Społecznej w Krośnie Odrzańskim.
3. Oferent winien umieścić ofertę w zaklejonej kopercie, która powinna być zaadresowana, opieczątowana pieczętą firmową oferenta oraz oznaczona: „**Świadczenie specjalistycznych usług opiekuńczych osobom z zaburzeniami psychicznymi w miejscu zamieszkania klienta na terenie Gminy Krosno Odrzańskie w okresie od 1 kwietnia 2017 r. do 31 grudnia 2017 r. – konkurs uzupełniający na 2017 r.**”

ROZDZIAŁ VI

Termin, tryb i kryteria stosowane przy dokonywaniu wyboru ofert

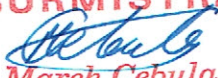
1. Otwarcie ofert nastąpi 16 marca 2017 r. o godz. 10.00. Rozpatrzenie ofert nastąpi do dnia 24 marca 2017 r.
2. Tryb otwartego konkursu ofert poprzez powierzenie realizacji zadania publicznego określonego w ogłoszeniu konkursu jest zgodny z ustawą z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie.
3. Komisja dokonuje wyboru ofert na podstawie następujących kryteriów :
 - 1) możliwość realizacji zadania publicznego przez organizację pozarządową;
 - 2) przedstawiona kalkulacja kosztów realizacji zadania publicznego, w tym w odniesieniu do zakresu rzeczowego zadania;
 - 3) proponowana jakość wykonania zadania i kwalifikacje osób, przy udziale których organizacja pozarządowa będzie realizować zadania publiczne;
 - 4) planowany przez organizację pozarządową udział środków finansowych własnych lub środków pochodzących z innych źródeł na realizację zadania publicznego;
 - 5) planowany przez organizację wkład rzeczowy, osobowy, w tym świadczenia wolontariuszy i praca społeczna członków;
 - 6) analiza i ocena realizacji zleconego zadania publicznego w przypadku organizacji pozarządowej, która w latach poprzednich realizowała zlecone zadania publiczne, biorąc pod uwagę rzetelność i terminowość oraz sposób rozliczenia otrzymanych na ten cel środków.

ROZDZIAŁ VII

Informacja o zrealizowanych w roku ogłoszenia otwartego konkursu ofert i w roku poprzednim zadaniach publicznych tego samego rodzaju i związanych z nimi kosztami, ze szczególnym uwzględnieniem wysokości dotacji.

1. W roku 2015 zadanie publiczne tego samego rodzaju było realizowane przez Polski Czerwony Krzyż Lubuski Oddział Okręgowy w Zielonej Górze, który do bezpośredniego wykonywania powyższego zadania upoważnił Polski Czerwony Krzyż Zarząd Rejonowy w Krośnie Odrzańskim Punkt Opieki nad chorym w domu, na kwotę **102.474,10 zł.**

2. W roku 2016 zadanie publiczne tego samego rodzaju było realizowane przez Polski Czerwony Krzyż Lubuski Oddział Okręgowy w Zielonej Górze, który do bezpośredniego wykonywania powyższego zadania upoważnił Polski Czerwony Krzyż Zarząd Rejonowy w Krośnie Odrzańskim Punkt Opieki nad chorym w domu, na kwotę **157.000,00 zł.**

BURMISTRZ

Marek Cebula

Zakres świadczonych specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi.

1. Uczenie i rozwijanie umiejętności niezbędnych do samodzielnego życia:

1) kształtowanie umiejętności zaspokajania podstawowych potrzeb życiowych i umiejętności społecznego funkcjonowania, motywowanie do aktywności, leczenia i rehabilitacji, prowadzenie treningów umiejętności samoobsługi i umiejętności społecznych oraz wspieranie, także w formie asystowania w codziennych czynnościach życiowych, w szczególności takich jak:

- a) samoobsługa, zwłaszcza wykonywanie czynności gospodarczych i porządkowych, w tym umiejętność utrzymania i prowadzenia domu,
- b) dbałość o higienę i wygląd,
- c) utrzymywanie kontaktów z domownikami, rówieśnikami, w miejscu nauki i pracy oraz ze społecznością lokalną,
- d) wspólne organizowanie i spędzanie czasu wolnego,
- e) korzystanie z usług różnych instytucji.

2) interwencje i pomoc w życiu w rodzinie:

- a) pomoc w radzeniu sobie w kryzysach - poradnictwo specjalistyczne, interwencje kryzysowe, wsparcie psychologiczne, rozmowy terapeutyczne,
- b) ułatwienie dostępu do edukacji i kultury,
- c) doradztwo, koordynacja działań innych służb na rzecz rodziny, której członkiem jest osoba uzyskująca pomoc w formie specjalistycznych usług,
- d) kształtowanie pozytywnych relacji osoby wspieranej z osobami bliskimi,
- e) współpraca z rodziną - kształtowanie odpowiednich postaw wobec osoby chorej, niepełnosprawnej.

3) pomoc w załatwianiu spraw urzędowych:

- a) w uzyskaniu świadczeń socjalnych, emerytalno -rentowych,
- b) w wypełnieniu dokumentów urzędowych.

4) wspieranie i pomoc w uzyskaniu zatrudnienia:

- a) szukanie informacji o pracy, pomoc w znalezieniu zatrudnienia lub alternatywnego zajęcia, np. uczestnictwo w zajęciach warsztatów terapii zajęciowej, zakładach aktywności zawodowej, środowiskowych domach samopomocy, centrach i klubach integracji społecznej, klubach pracy,
- b) pomoc w kompletowaniu dokumentów potrzebnych do zatrudnienia,
- c) pomoc w przygotowaniu do rozmowy z pracodawcą, wspieranie i asystowanie w kontaktach z pracodawcą,
- d) wsparcie w rozwiązywaniu problemów psychicznych wynikających z pracy lub jej braku.

5) Pomoc w gospodarowaniu pieniędzmi:

- a) nauka planowania budżetu, asystowanie przy ponoszeniu wydatków,
- b) pomoc w uzyskaniu ulg w podatkach,
- c) zwiększenie umiejętności gospodarowania własnym budżetem oraz usamodzielnianie finansowe.

2. Pielęgnacja - jako wspieranie procesu leczenia:

- 1) pomoc w dostępie do świadczeń zdrowotnych,
- 2) uzgadnianie i pilnowanie terminów wizyt lekarskich, badań diagnostycznych,
- 3) pomoc w wykupywaniu lub zamawianiu leków w aptece,
- 4) pilnowanie przyjmowania leków oraz obserwowanie ewentualnych skutków ubocznych ich stosowania,
- 5) zmiana opatrunków, pomoc w użyciu środków pomocniczych i materiałów medycznych, przedmiotów ortopedycznych, a także w utrzymaniu higieny,
- 6) pomoc w dotarciu do placówek służby zdrowia,
- 7) pomoc w dotarciu do placówek rehabilitacyjnych.

3. Rehabilitacja fizyczna i usprawnianie zaburzonych funkcji organizmu w zakresie nieobjętym przepisami ustawy z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (Dz. U. z 2016 r., poz. 1793 ze zm.).

- 1) zgodnie z zaleceniami lekarskimi lub specjalisty z zakresu rehabilitacji ruchowej lub fizjoterapii,
- 2) współpraca ze specjalistami w zakresie wspierania psychologiczno-pedagogicznego i edukacyjno-terapeutycznego zmierzającego do wielostronnej aktywizacji osoby korzystającej ze specjalistycznych usług.

4. Pomoc mieszkaniowa:

- 1) pomoc w uzyskaniu mieszkania, negocjowaniu i wnoszeniu opłat,
- 2) pomoc w organizacji drobnych remontów, adaptacji, napraw, likwidacji barier architektonicznych,
- 3) kształtowanie właściwych relacji osoby uzyskującej pomoc z sąsiadami i gospodarzem domu

5. Zapewnienie dzieciom i młodzieży z zaburzeniami psychicznymi dostępu do zajęć rehabilitacyjnych i rewalidacyjno-wychowawczych, w wyjątkowych przypadkach, jeżeli nie mają możliwości uzyskania dostępu do zajęć, o których mowa w ustawy z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego (Dz. U. z 2016 r., poz. 546 ze zm.)